

LIETUVOS ADMINISTRACINIŲ GINČŲ KOMISIJOS KAUNO APYGARDOS SKYRIUS

S P R E N D I M A S

2023 m. gruodžio d. Nr. 21RE1- (AG1-293/10-2023)
Kaunas

Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyrius (toliau – Komisija), susidedantis iš Komisijos narių Edvardo Juciaus, Dariaus Saveikio ir Karinės Zavgorodnajos (posėdžio pirmininkė ir pranešėja),

Komisijos posėdyje rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal pareiškėjos S. L. R. skundą atsakovei Kauno miesto savivaldybės administracijai dėl 2023-10-24 sprendimo Nr. 91724 panaikinimo ir įpareigojimo atlikti veiksmus.

Komisija

n u s t a t ė:

Pareiškėja skundu Komisijos prašo: „panaikinti Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 sprendimą Nr. 91724 (toliau – 2023-10-24 Sprendimas) ir nagrinėti iš naujo“.

Paaiškino, kad yra garbaus amžiaus, pensininkė, gyvenanti (duomenys neskelbtini). Namas yra avarinės būklės ir buvo nuspręsta namą renovuoti. Mokesčius sumoka laiku ir jokių skolų neturi. Nurodė, kad turi tik butą ir porą statinių (garažų), kurių būklė prasta ir (duomenys neskelbtini) m² žemės po vienu garažu. Negaunant šildymo kompensacijų, reikės mokėti už renovaciją. Dar turi nedidelių santaupų banke, kurios skirtos pareiškėjos laidotuvėms (b. l. 1-2).

Atsakovė Kauno miesto savivaldybės administracija prašo skundą atmesti. Atsiliepime nurodė, kad pareiškėja kreipėsi į atsakovę su 2023-10-06 prašymu - paraiška dėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijos už laikotarpį nuo 2023-10-01 iki 2024-04-30 Kauno miesto savivaldybės administracijos (toliau – Administracija) Socialinės paramos skyrius 2023-10-24 Sprendimu pareiškėjos prašymą atmetė Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo (toliau – Įstatymas) 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 d. pagrindu (nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą).

Įstatymo 6 str. numatyta, kad teisę į socialinę pašalpą turi: bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į socialinę pašalpą, jeigu kreipimosi dėl socialinės pašalpos metu atitinka visus šiame straipsnyje nurodytus reikalavimus: 1) bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo. Jeigu bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė viršija turto vertės normatyvą, nustatant teisę į socialinę pašalpą, kai kreiptasi pirmą kartą arba praėjus ne mažiau kaip 24 mėnesiams nuo paskutinio mėnesio, už kurį socialinė pašalpa buvo paskirta, šis reikalavimas 3 mėnesius netaikomas; 2) vidutinės pajamos, nurodytos ir apskaičiuotos pagal šio įstatymo 17 ir 18 straipsnius, tenkančios vienam iš bendrai gyvenančių asmenų arba vienam gyvenančiam asmeniui per mėnesį, yra mažesnės kaip 1,1 valstybės remiamų pajamų dydžio; 3) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą.

Įstatymo 7 str. aptarta teisė į kompensacijas: 1) Gyvenamąją vietą būste deklaravę arba būstą nuomojantys bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į kompensacijas, jeigu kreipimosi dėl kompensacijų metu atitinka visus šiuos reikalavimus: 1) bendrai gyvenančių asmenų arba

vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo. Jeigu bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto šio įstatymo 14 straipsnyje, vertė viršija turto vertės normatyvą, nustatant teisę į kompensacijas, kai kreiptasi pirmą kartą arba praėjus ne mažiau kaip 24 mėnesiams nuo paskutinio mėnesio, už kurį kompensacijos buvo paskirtos, šis reikalavimas 3 mėnesius netaikomas; 2) kiekvienas vyresnis kaip 18 metų bendrai gyvenantis asmuo, vienas gyvenantis asmuo arba vaikas (įvaikis) nuo 16 iki 18 metų atitinka bent vieną iš šio įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą; 3) įsiskolinusieji už būsto šildymą ir (ar) karštą vandenį, ir (ar) geriamąjį vandenį su energijos, kuro, vandens tiekėjais yra sudarę sutartį (sutartis) dėl dalies skolos apmokėjimo, kas mėnesį grąžinant ne daugiau kaip 20 procentų bendrai gyvenančių asmenų arba vieno gyvenančio asmens pajamų, arba teismas yra priteisęs apmokėti skolą.

Įstatymo 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 d. 1 p. yra numatyta išimtis, kada socialinė pašalpa ar kompensacija gali būti skiriama net ir viršijant turimo turto normatyvą – įstatyme numatyta nuostata, kad turtas 3 mėnesius nebus vertinamas, kai dėl piniginės socialinės paramos asmuo kreipiasi pirmą kartą arba praėjus 24 mėnesiams po paramos gavimo. Šiuo atveju ši išimtis negali būti taikoma, nes paskutinį kartą pareiškėjai būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacija buvo skirta Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-06-13 sprendimu Nr. 85089 už 2023-03-01 – 2023-08-31 laikotarpį, t. y. ginčo atveju kompensacijos skyrimo klausimas sprendžiamas ne pirmą kartą, o nuo paskutinio paskyrimo nėra praėję 24 mėnesiai.

Pagal Įstatymo 14 str. 1 d., skaičiuojant turto normatyvą, vertinamas visas besikreipiančiojo asmens turimas turtas: statiniai, žemė, transporto priemonės, vertybiniai popieriai, piniginės lėšos ir kt. Bendrą turto vertės normatyvą, kuris palyginamas su šeimos arba vieno gyvenančio asmens faktiškai turimo turto verte, apskaičiuoja savivaldybės, remdamosi informacija apie gyventojų turimą turtą, kuri gaunama iš valstybės registrų ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų. Kelerius metus turtas nebuvo vertinamas siekiant sušvelninti socialines koronaviruso pandemijos pasekmes, o vėliau – apsaugoti nepasiturinčius gyventojus nuo infliacijos sukeltų neigiamų pasekmių bei energijos išteklių kainų staigaus augimo. Įsigaliojus Įstatymo pakeitimams, Seimas grąžino iki 2020 m. birželio galiojusią tvarką, kai, skiriant gyventojams šildymo ir vandens šildymo išlaidų kompensacijas ar socialinę pašalpą, vertinamas gyventojų nuosavybės teise turimas turtas, todėl priėmus prašymus – paraiškas, pateikiamas 2023-09-01 ir vėliau, turi būti vertinamas turimas asmens (šeimos) turtas (kilnojamasis, nekilnojamasis ir kt.).

Pareiškėjos prašymas – paraiška pateiktas 2023-10-06. Iš Nekilnojamojo turto registro nustatyta, kad pareiškėjos vardu yra registruoti 4 nekilnojamojo turto objektai: butas, 2 garažai ir žemės sklypas (jo dalis). Atlikus skaičiavimus, Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 išvadoje, kurioje naudojami Įstatymo 16 str. nurodyti turto vertės normatyvo apskaičiavimai ir viešųjų registrų duomenys, nustatyta, kad pareiškėjos turimo turto vertė yra (duomenys neskelbtini) Eur, o turto vertės normatyvas, kuriam esant būtų galima skirti kompensaciją yra 98993,00 Eur. Iš šių duomenų matyti, kad pareiškėjos turimo turto (registruoto nekilnojamojo turto) vertė nors ir nedaug, bet viršija Įstatymo nustatytą turto normatyvą, todėl pareiškėjai kompensacija už jos prašomą laikotarpį negali būti paskirta.

Pažymėtina, kad šiuo atveju kompensacija neskirta ne dėl pareiškėjos turimų sutaupytų (duomenys neskelbtini) Eur banko sąskaitoje, o dėl to, kad pareiškėjos turimo nekilnojamojo turto - buto, 2 garažų ir žemės sklypo (jo dalies) vertė viršija Įstatymo nustatytą turto vertės normatyvą.

Įstatymo 21 str. 2 d. numatyta, kad jeigu dėl kompensacijų kreipiamasi likus vienam mėnesiui iki šildymo sezono pradžios mėnesio ar vėliau arba šildymo sezono metu, kompensacijos skiriamos visam šildymo sezono laikotarpiui, jeigu bendrai gyvenantys asmenys arba vienas gyvenantis asmuo kreipimosi dėl kompensacijų ir sprendimo priėmimo metu, taip pat laikotarpiu, už kurį skiriamos kompensacijos, turi teisę gauti kompensacijas. Tai reiškia, kad tuo atveju, jei pasikeistų pareiškėjos turimo turto kiekis ar vertė ir dėl to nebebūtų viršytas turimo turto normatyvas, o pareiškėja atitiktų kitas Įstatyme nustatytas kompensacijų skyrimo sąlygas, ji iki šildymo sezono pabaigos turėtų teisę pakartotinai kreiptis dėl kompensacijos skyrimo ir kompensacija galėtų būti paskirta už visą šildymo sezoną.

Atsakovei suprantamos pareiškėjos nurodytos aplinkybės, kad pareiškėjos pajamos nedidelės ir sumokėjus visus mokesčius lieka maža suma pragyvenimui, todėl būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacija labai reikalinga, tačiau esant nurodytoms Įstatymo nuostatoms, atsakovė neturi teisės ir galimybių interpretuoti kompensacijos skyrimo sąlygų kitaip nei jos nurodytos Įstatyme. Atsižvelgiant į išdėstytas aplinkybes, naikinti Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 sprendimo Nr. 91724 nėra pagrindo, jis priimtas pagrįstai, atitinka Įstatymo nuostatas (b. l. 20-24).

Skundas tenkintinas.

Byloje ginčas kilo dėl Administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 sprendimo Nr. 91724, pagrįstumo.

Bylos duomenimis nustatyta, jog pareiškėjai nuosavybės teise priklauso: žemės sklypas, esantis (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini)); negyvenama patalpa – garažas (boksas), esantis (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini)); pastatas – garažas, esantis (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini)); butas, esantis (duomenys neskelbtini) (unik. Nr. (duomenys neskelbtini)) (b. l. 41-45). Bute, esančiame (duomenys neskelbtini), pareiškėja deklaravusi savo gyvenamąją vietą (b. l. 29).

Pareiškėja kreipėsi į Administracijos Socialinės paramos skyrių su 2023-10-06 prašymu – paraiška piniginei socialinei paramai gauti Nr. 82654 prašydama skirti būsto šildymo išlaidų kompensaciją, karšto vandens išlaidų kompensaciją ir geriamojo vandens išlaidų kompensaciją už laikotarpį nuo 2023-10-01 iki 2024-04-30 (b. l. 31-37).

Pareiškėja į prašymo – paraiškos piniginei socialinei paramai gauti Nr. 82654 4.2 p. pateiktą klausimą „patvirtinkite, kad sutinkate, jog duomenys apie visą Jums ir (ar) bendrai gyvenantiems asmenims nuosavybės teise priklausančią turtą būtų renkami iš valstybės ir žinybinių registrų bei valstybės informacinių sistemų“ atsakė, kad sutinka, taip pat nurodė, kad turi turto įregistruoto valstybės registre (registruose, žinybiniuose registruose bei valstybės informacinėse sistemose (b. l. 33). Taip pat nurodė, kad piniginių lėšų turi (duomenys neskelbtini) Eur (b. l. 37).

VĮ „Registų centras“ 2023-10-06 išrašuose nurodyta, kad pareiškėja nuosavybės teise valdo: žemės sklypą (duomenys neskelbtini), esantį (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini)); Negyvenama patalpa – Garažas (boksas), esantis (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini)); Pastatas-Garažas, esantis (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini)); butas, esantis (duomenys neskelbtini) unik. Nr. (duomenys neskelbtini) (b. l. 41-45).

Nekilnojamojo turto registro duomenų bazės 2023-10-06 išrašų duomenimis žemės sklypo (duomenys neskelbtini), esančio (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini) vidutinė rinkos vertė be medynų (duomenys neskelbtini) eur (b. l. 41), Negyvenamos patalpos – Garažo (boksas), esančios (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini);) vidutinė rinkos vertė (duomenys neskelbtini) eur (b. l. 43), Pastato-Garažo, esančio (duomenys neskelbtini) (unik. (duomenys neskelbtini) vidutinė rinkos vertė (duomenys neskelbtini) eur (b. l. 44), buto, esančio (duomenys neskelbtini) (unik. Nr. (duomenys neskelbtini)) vidutinė rinkos vertė (duomenys neskelbtini) eur (b. l. 45).

SODRA duomenų bazės 2023-10-06 išraše nurodyta, kad pareiškėjai laikotarpiu 2023-07-01 – 2023-10-31 priskaičiuota (duomenys neskelbtini) Eur senatvės ir našlių pensijos (b. l. 38).

VĮ „Regitra“ – Lietuvos Respublikos kelių transporto priemonių registro 2023-10-06 išraše nurodyta, kad pareiškėja transporto priemonės neturi (b. l. 39).

Administracijos Socialinės paramos skyriaus išvadoje dėl teisės į piniginę socialinę paramą nurodyta, kad įvertinus 2023-10-06 prašymo-paraiškos Nr. 82654 prieduose pateiktus duomenis nustatyta, kad pareiškėja, deklaravusi gyvenamą vietą (duomenys neskelbtini), neturi teisės į piniginę socialinę paramą, nes deklaruoto turto vertė viršija nustatytą turto vertės normatyvą. Nustatytas bendras turto vertės normatyvas: 98993,00. Deklaruoto turto vertė: (duomenys neskelbtini) (b. l. 27).

Atsakovė 2023-10-24 Sprendimu vadovaudamasi Lietuvos Respublikos piniginės socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymu ir Kauno miesto savivaldybės tarybos nustatyta tvarka patvirtintu Piniginės socialinės paramos teikimo tvarkos aprašu nustatė, kad teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas nuo 2023-10-01 iki 2024-04-30 pagal deklaruotos gyvenamosios vietos adresą - (duomenys neskelbtini), neturi S. L. R.. Skundžiamame sprendime taip

pat nurodyta, kad prašymas skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas nepatenkintas vadovaujantis Lietuvos Respublikos piniginių socialinės paramos nepasiturintiems gyventojams įstatymo 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 d. (nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą) (b. l. 9, 26).

Administracijos Socialinės paramos skyrius 2023-10-24 pranešimu Nr. 19212 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ vadovaudamasis Paramos įstatymu informavo pareiškėją, kad pagal pareiškėjos 2023-10-06 pateiktą prašymą - paraišką Nr. 82654 piniginei socialinei paramai gauti 2023-10-24 sprendimu Nr. 91724 nustatyta, kad pareiškėja (bendrai gyvenantys asmenys) neturi teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas už laikotarpį nuo 2023-10-01 iki 2024-04-30. Nurodė, kad pareiškėjos prašymas skirti būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens kompensacijas nepatenkintas vadovaujantis Paramos įstatymo 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 d. (nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą) (b. l. 25).

Lietuvos Respublikos Konstitucija įtvirtina atsakingo valdymo (gero administravimo) principą (Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo 1999-05-11, 2004-12-13 nutarimai, 2004-11-05 išvada). Vienas iš gero administravimo principų yra konstitucinė nuostata, kad visos valdžios įstaigos tarnauja žmonėms (žr., pvz. Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo (toliau – ir LVAT) 2012-03-01 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-1605/2012). Komisija sprendžia, kad nagrinėjamu atveju atsakovės veikimas ir su juo susijusių klausimų sprendimas yra sietinas su institucijos veikimu viešojo administravimo srityje, todėl jos veiklai yra taikytinos Lietuvos Respublikos viešojo administravimo įstatymo (toliau – ir VAI) (teisės akto redakcija, galiojanti nuo 2023-01-01) normos. Nagrinėjant šį ginčą, svarbu nustatyti, ar atsakovė tinkamai pagal VAI nuostatų reikalavimus išnagrinėjo pareiškėjos prašymą bei informavo pareiškėją apie jo nagrinėjimo rezultatus.

Prašymas – su asmens teisių ar teisėtų interesų pažeidimu nesusijęs asmens kreipimasis į viešojo administravimo subjektą prašant atlikti teisės aktuose nustatytus veiksmus (VAI 2 straipsnio 10 dalis). Asmenų prašymus viešojo administravimo subjektai nagrinėja pagal Vyriausybės patvirtintas taisykles (VAI 11 straipsnio 1 dalis). Asmenų prašymų ir skundų nagrinėjimo viešojo administravimo subjektuose taisyklių, patvirtintų Vyriausybės 2007-08-22 nutarimu Nr. 875 (akto redakcija, galiojanti nuo 2022-09-03), 1 p. įtvirtinta, jog jos reglamentuoja prašymų ir skundų nagrinėjimą ir asmenų aptarnavimą viešojo administravimo subjektuose, taip pat subjektuose, kurie teikia viešąsias paslaugas ir nagrinėja prašymus ir skundus dėl šių viešųjų paslaugų, o 35 p. numatyta, kad prašymus ar skundus institucijos nagrinėja ir į juos atsako pagal teisės aktais joms nustatytą kompetenciją. Pagal Taisyklių 45 p., į prašymą institucija atsako atsižvelgdama į jo turinį, pvz., į prašymą priimti administracinį sprendimą atsakoma VAI 13 str. nustatyta tvarka. Tai reiškia, kad prašymo nagrinėjimo ribas nustato pats pareiškėjas savo prašymo turiniu, kurio institucija, nagrinėjanti prašymą, privalo laikytis ir pateikti atsakymą į prašymą ne siauresnės apimties nei pateikto prašymo turinys. Atsakyme į prašymą asmuo turi būti informuojamas apie priimto sprendimo apskundimo tvarką.

Pažymėtina, kad nagrinėjamu atveju atsakovės priimtas 2023-10-24 Sprendimas yra laikytinas administraciniu sprendimu, kaip apibrėžta VAI 2 str. 5 d., t. y. administracinis sprendimas yra teisės aktų reglamentuotu būdu ir (ar) forma išreikšta vienkartinė viešojo administravimo subjekto valia dėl teisės taikymo, privaloma ir skirta konkrečiam asmeniui ar individualiai apibrėžtai asmenų grupei. Viešojo administravimo subjekto sprendimai turi atitikti VAI 10 str. 5 d. įtvirtintas nuostatas, be kita ko, administracinio sprendimo teisinis ir faktinis pagrindas ar kitos administraciniam sprendimui įtakos turėjusios aplinkybės bei administracinio sprendimo motyvai. VAI 3 str. 4 p. įtvirtintas įstatymo viršenybės principas reikalauja, kad administraciniai sprendimai, susiję su asmenų teisių ir pareigų įgyvendinimu, visais atvejais turi būti pagrįsti įstatymais, o 5 p. nustatytu išsamumo principu, viešojo administravimo subjektas į prašymą (skundą) turi atsakyti aiškiai ir argumentuotai, nurodydamas visas prašymo (skundo) nagrinėjimui įtakos turėjusias aplinkybes ir konkrečias teisės aktų nuostatas, kuriomis rėmėsi vertindamas prašymo (skundo) turinį.

LVAT teismas savo jurisprudencijoje yra konstatavęs, kad <...> reikalavimas viešojo administravimo subjektui motyvuoti priimamą sprendimą taikomas visose viešojo administravimo srityse (VAI 1 str.). Tačiau LVAT praktikoje pažymėta, kad viešojo administravimo subjektai sprendžia skirtingo pobūdžio teisinius santykius, kuriuos reguliuoja specialios teisės normos, skirtos tik šiems teisiniams santykiams reglamentuoti, ir skirtinguose teisiniuose santykiuose priimamų individualių

administracinių aktų turinys gali būti skirtingas (pagal apimtį, struktūrą ir pan.), nes gali būti nulemtas tų specialiųjų teisės normų reikalavimų, kurios reglamentuoja atitinkamus teisinius santykius (žr. LVAT 2010-10-04 nutartį administracinėje byloje Nr. A438-1116/2010). Todėl kiekvienu konkrečiu atveju vertinant individualaus administracinio akto teisėtumą turi būti atsižvelgiama ir į tuos teisės aktus, kurie reguliuoja konkretų teisinį santykį, t. y. turi būti įvertinama, kokie ir kokia apimtimi yra teisiškai reikšmingi faktai bei kokios konkrečios materialinės teisės normos asmeniui gali sudaryti atitinkamas prielaidas bei sąlygas, kad būtų sukurtos, panaikintos ar pakeistos asmens subjektinės teisės tam tikruose teisiniuose santykiuose (žr. LVAT 2010-10-04 nutartį administracinėje byloje Nr. A438-1116/2010). Visgi net ir esant tokiai situacijai, kiekvienu atveju negali būti paneigiama viešojo administravimo institucijos pareiga pagrįsti asmenų atžvilgiu priimamus individualius administracinius aktus, t. y. nurodyti konkrečiu atveju pakankamus ir aiškius motyvus, lėmusius sprendimo priėmimą (žr. LVAT 2012-03-05 sprendimą administracinėje byloje Nr. I662-5/2012, 2022-06-29 sprendimą administracinėje byloje eA-2530-602/2022).

Komisija pažymi, kad atsakymas asmeniui turi atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus. Administracinio sprendimo priėmimo faktinis pagrindas ir individuali argumentacija turi būti žinomi ne tik viešojo administravimo subjektui, priimančiam sprendimą, bet ir asmeniui, kurio atžvilgiu jis priimamas. Individualus administracinis aktas paprastai turi būti toks, kad iš jo būtų galima suprasti visuomeninių santykių esmę, subjektus, dalyvaujančius šiuose santykiuose, kad būtų aiškus tų visuomeninių santykių teisinis kvalifikavimas. Visiškai nesilaikant minėtų nuostatų ar tai darant tik iš dalies, paprastai kyla pagrįsta abejonė dėl tokio administracinio akto teisėtumo bei pagrįstumo (LVAT 2013-11-21 nutartis administracinėje byloje Nr. A⁵⁰²-2124/2013).

Ginčo teisinius santykius reglamentuoja VAI, Paramos įstatymas ir Kauno miesto savivaldybės tarybos 2015-01-22 sprendimu Nr. T-14 patvirtintas Piniginės socialinės paramos Kauno miesto savivaldybės nepasiturintiems gyventojams teikimo tvarkos aprašas (toliau – ir Paramos teikimo aprašas). Šių teisės aktų nuostatose yra nustatyta kompensacijų skyrimo pagrindai ir tvarka.

Komisija pažymi, jog paminėtu teisiniu reguliavimu įgyvendinama viena iš socialinės politikos priemonių – gyventojų finansinės naštos sumažinimas dalį būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų subsidijuojant iš Savivaldybės biudžeto lėšų. Būsto šildymo, karšto vandens ir geriamo vandens išlaidų kompensacijos skirtos apsaugoti labiausiai pažeidžiamą socialinę grupę nepasiturinčių asmenų ir teikti būtiną paramą tiems, kuriems labiausiai ir / ar neišvengiamai reikia.

Būsto šildymo išlaidų, geriamojo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijų, kaip vienos iš piniginės socialinės paramos rūšių, teikimo sąlygas ir principus, kompensacijų dydžius bei jas gaunančių asmenų teises ir pareigas reglamentuoja Paramos įstatymas. Šio įstatymo 3 str. įtvirtinti piniginės socialinės paramos principai, vienas iš jų – socialinio teisingumo ir veiksmingumo principas, kuris reiškia, kad piniginė socialinė parama teikiama siekiant sudaryti sąlygas gauti paramą tada, kada jos labiausiai reikia, padėti išvengti skurdo spąstų ir racionaliai naudoti turimus išteklius. Pagal šio įstatymo 4 str., piniginę socialinę paramą savivaldybės teikia vykdydamos savarankiškąją savivaldybių funkciją, kuri yra finansuojama iš savivaldybių biudžeto lėšų.

Socialinės paramos rūšys yra socialinė pašalpa ir būsto šildymo išlaidų, geriamo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (Paramos įstatymo 5 str.). Paramos įstatymo 20 str. nustatyta, kad dėl piniginės socialinės paramos asmenys kreipiasi į vietos savivaldybės administraciją, pateikdami nustatytos formos prašymą – paraišką, kitus šiame straipsnyje nurodytus dokumentus bei piniginės socialinės paramos skyrimui ir apskaičiavimui būtinus duomenis. Paramos teikimo aprašo 21 p. aiškiai nustatyta, kad kompensacijos skiriamos, kai bendrai gyvenantys asmenys ar vienas gyvenantis asmuo atitinka visus (duomenys neskelbtini) įstatymo 7 str. nurodytus reikalavimus.

Kaip nustatyta byloje, skundžiamame 2023-10-24 Sprendime ir Savivaldybės Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 pranešime Nr. 19212 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“, nurodytas prašymo skirti kompensaciją netenkinimo teisinis pagrindas – pagal Paramos įstatymo 6 str. 1 p. ir 7 str. 1 p. ir faktinis pagrindas – nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą. Komisijos vertinimu toks skundžiamo Sprendimo pagrindimas negali būti laikomas tinkamu ir išsamiu. Paramos įstatymo 5 str. yra nustatytos dvi socialinės paramos rūšys: socialinė pašalpa (6 str.) ir būsto šildymo išlaidų, geriamo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos (7 str.). Byloje nėra ginčo dėl aplinkybės, jog pareiškėja kreipėsi į atsakovę tik dėl būsto

šildymo išlaidų, geriamo vandens išlaidų ir karšto vandens išlaidų kompensacijos, todėl vien tai, kad atsakovė Sprendime nurodė, jog vadovavosi Paramos įstatymo 6 str. 1 d., kuri išimtinai reglamentuoja socialinės pašalpos skyrimą, rodo, kad atsakovė, ne tik netinkamai teisiškai kvalifikavo atsisakymą tenkinti pareiškėjos prašymą, bet neindividualizavo neigiamas pasekmes sukeliančio Sprendimo. Be to, Paramos įstatymo 7 str. 1 p. yra nustatyti trys reikalavimai, kuriuos vienam gyvenančiam asmeniui atitikus, yra skiriama kompensacija, t. y. gyvenamąją vietą būste deklaravęs vienas gyvenantis asmuo turi teisę į kompensacijas, jeigu kreipimosi dėl kompensacijų metu atitinka visus šiuos reikalavimus: 1) vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto Paramos įstatymo 14 straipsnyje, vertė neviršija turto vertės normatyvo. Jeigu vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto Paramos įstatymo 14 straipsnyje, vertė viršija turto vertės normatyvą, nustatant teisę į kompensacijas, kai kreiptasi pirmą kartą arba praėjus ne mažiau kaip 24 mėnesiams nuo paskutinio mėnesio, už kurį kompensacijos buvo paskirtos, šis reikalavimas 3 mėnesius netaikomas; 2) vienas gyvenantis asmuo atitinka bent vieną iš Paramos įstatymo 8 straipsnyje nurodytų sąlygų, kurioms esant vienas gyvenantis asmuo turi teisę į piniginę socialinę paramą; 3) įsiskolinusieji už būsto šildymą ir (ar) karštą vandenį, ir (ar) geriamąjį vandenį su energijos, kuro, vandens tiekėjais yra sudarę sutartį (sutartis) dėl dalies skolos apmokėjimo, kas mėnesį grąžinant ne daugiau kaip 20 procentų vieno gyvenančio asmens pajamų, arba teismas yra priteisęs apmokėti skolą. Pažymėtina, jog argumentuojant pareiškėjos atitikimą Paramos įstatymo 7 str. 1 d. kriterijams įstatymas *expressis verbis* įtvirtina, jog, jeigu vieno gyvenančio asmens nuosavybės teise turimo turto, nurodyto Paramos įstatymo 14 straipsnyje, vertė viršija turto vertės normatyvą, nustatant teisę į kompensacijas, kai kreiptasi pirmą kartą arba praėjus ne mažiau kaip 24 mėnesiams nuo paskutinio mėnesio, už kurį kompensacijos buvo paskirtos, šis reikalavimas 3 mėnesius netaikomas. Pažymėtina, jog byloje nėra ginčo dėl aplinkybės, jog pareiškėja yra vienas gyvenantis asmuo, tuo tarpu atsakovė šios Paramos įstatymo 7 str. 1 d. įtvirtintos nuostatos išimties tinkamai neindividualizavo nagrinėjamo ginčo kontekste bei dėl jos nepasisakė skundžiamame Sprendime. Pabrėžtina, kad tiek dėl išimties netaikymo, tiek dėl kitų faktinių aplinkybių, atliktų skaičiavimų ir kt. atsakovė yra plačiai pasisakiusi atsiliepime pateiktame Komisijai, tačiau tai negali būti laikoma skundžiamo sprendimo argumentais ar motyvais. Kaip yra pažymėjęs LVAT, kilus ginčui teisme dėl individualaus administracinio akto, kuris yra be jokių motyvų, tokį aktą priėmusio viešojo administravimo subjekto (atsakovo) pozicija, kad jis atitinkamu procesiniu būdu (atsiliepime į pareiškėjo skundą, paaiškinimuose teismo posėdžio metu ir pan.) bando nurodyti tokio akto motyvus, teismui negali būti pagrindas į tai atsižvelgti, nes, kaip jau buvo minėta Viešojo administravimo įstatymo 8 str. 1 ir 2 d. (aktualios VAĮ redakcijos 10 str. nuostatos) reikalavimai turi išpildyti priimant individualų administracinį aktą. Skundžiamo individualaus akto priėmimo motyvų nurodymas teismo proceso metu (jei jie nėra nurodyti priimtame akte) negali būti vertinamas ir neturi įtakos nemotyvuoto akto teisėtumo ir pagrįstumo vertinimui (žr., pvz., LVAT 2013-06-13 sprendimą administracinėje byloje Nr. A502-940/2013; Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo 2016-12-22 sprendimą administracinėje byloje Nr. A²⁰⁷⁴-146/2016).

Komisijos vertinimu, neįvardijus, kurio iš nurodytų Paramos įstatyme įtvirtintų reikalavimų neatitinka pareiškėja, ir neatskleidus kokie faktiniai duomenys, ar konkretūs paskaičiavimai rodo minėtus neatitikimus, yra eliminuojama galimybė pareiškėjai suprasti skundžiamo Sprendimo tiek teisinį, tiek faktinį pagrindą.

Paramos teikimo aprašas nustato, kad Prašymą - paraišką pateikęs asmuo apie priimtą sprendimą dėl piniginių socialinės paramos skyrimo ar neskyrimo turi būti informuojamas asmens Prašyme - paraiškoje nurodytu informavimo būdu ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo sprendimo priėmimo dienos. Jeigu piniginių socialinė parama neskiriama, reikia nurodyti neskyrimo priežastis ir šio sprendimo apskundimo tvarką (34 p.). Iš bylos medžiagos matyti, kad pareiškėja apie skundžiamą Sprendimą buvo informuota Savivaldybės Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 pranešimu Nr. 19212 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“, t. y. teisės normomis nustatyto terminu. Tačiau Komisijos vertinimu, skundžiamame Sprendime ir 2023-10-24 pranešime nėra nurodyta išsamių ir aiškių motyvų prašomos kompensacijos neskyrimo priežastims pagrįsti, apsiribota tik nurodyta informacija, kad „nuosavybės teise turimo turto vertė viršija turto vertės normatyvą“. Komisija, įvertinusi aukščiau nurodytą teisinį reglamentavimą bei nustatytas ginčui reikšmingas aplinkybes, sprendžia, kad pareiškėjos atžvilgiu priimtas Sprendimas, Komisijos vertinimu, negali būti laikomas

pagrįstu ir teisėtu, nes neatitinka VAI 10 str. 5 d. reikalavimų. Ginčijamas Sprendimas nurodytos teisės normos požiūriu surašytas ydingai, nes jame nėra aiškiai išdėstyti motyvai, nėra nurodyti teisiškai reikšmingi faktai bei nenurodytos konkrečios materialinės teisės normos (teisinis pagrindas), kuriomis atsakovė vadovavosi priimdama skundžiamą Sprendimą.

Viešojo administravimo sistemai priklausančių kompetentingų institucijų sprendimai privalo būti tikslūs, suprantami, nedviprasmiški, jų motyvų išdėstymas – adekvatus ir pakankamas, leidžiantis suinteresuotam subjektui suvokti, kokios priežastys lėmė vienokį ar kitokį valdžios institucijos sprendimą. Komisija, įvertinusi tai, kas išdėstyta, konstatuoja, kad atsakovės priimtas 2023-10-24 Sprendimas yra neteisėtas, nes neatitinka esminių VAI 10 str. 5 d. 5 ir 6 p. nustatytų reikalavimų administraciniam sprendimui, todėl yra naikinamas (IAGNTĮ 20 str. 1 d. 2 p.).

Pažymėtina, kad sprendimas, kuriuo panaikintas viešojo administravimo subjekto priimtas aktas dėl to, jog jame neaiškūs jo priėmimo motyvai ar netinkamai nurodytas teisinis pagrindas, nereiškia, kad viešojo administravimo subjektas yra įpareigojamas priimti priešingą sprendimą – šiuo atveju viešojo administravimo subjektas gali priimti bet kokį sprendimą (ir tokį patį, koks buvo priimtas anksčiau), tačiau jame turi būti aiškiai nurodyti tokio sprendimo priėmimo motyvai (žr., pvz., LVAT 2014-02-04 nutartį administracinėje byloje Nr. A602-120/2014).

Atsižvelgiant į ginčo situacijos teisinį reglamentavimą, Komisija sprendžia, kad skundžiamas Sprendimas yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl pareiškėjos skundas tenkintinas, Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 sprendimas Nr. 91724 naikintinas kaip nepagrįstas ir atsakovė įpareigotina pareiškėjos 2023-10-06 Prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti Nr. 82654 nagrinėti iš naujo ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį motyvuotą sprendimą.

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo 20 straipsnio 1 dalies 2 ir 3 punktais, Komisija

n u s p r e n d ž i a:

pareiškėjos L. S. R. skundą tenkinti.

Panaikinti Kauno miesto savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus 2023-10-24 sprendimą Nr. 91724 „Dėl teisės į būsto šildymo, karšto ir geriamojo vandens išlaidų kompensacijas“ kaip nepagrįstą.

Įpareigoti Kauno miesto savivaldybės administraciją pareiškėjos S. L. R. prašymą-paraišką piniginei socialinei paramai gauti Nr. 82654 išnagrinėti iš naujo ir priimti teisės aktų reikalavimus atitinkantį sprendimą.

Sprendimą per vieną mėnesį nuo jo priėmimo bylos šalys gali apskųsti Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka apygardos administraciniam teismui.

Posėdžio pirmininkė

Karine Zavgorodnaja

Komisijos nariai

Edvardas Jucius

Darius Saveikis